

Deze soort was eerder uit 10 andere Belgische lokaliteiten gemeld (Grootaert, 1981), gespreid over gans België. Als areaal geeft Chvala (1969) Centraal-en Zuid-Europa aan.

Tachydromia terricola ZETTERSTEDT, 1819

Oost-Vlaanderen: St. Martens-Latem, 6-27.IX.1981, 1 ♂ (Malaise val, P. Grootaert); West-Vlaanderen: Zeebrugge, 26.VI.1949, 2 ♀ (M. Bequaert).

Een vrij zeldzame soort maar toch verspreid over gans Europa (met uitzondering van Engeland, Frankrijk en Zuid-Europa). Hier voor het eerst zo laat op het jaar (september) waargenomen.

Tachydromia umbrarum HALIDAY

Oost-Vlaanderen: Gent (St. Amandsberg), 11.VI.1947, 1 ♂ (M. Bequaert); St. Martens-Latem (jaarcyclus 1981): 13.V-13.VI, 1 ♀; 13-20.VI, 1 ♀; 26.VII-2.VIII, 1 ♀; 2-29.VIII, 1 ♂; 1 ♀; 29.VIII-6.IX, 2 ♀; 6-27.IX, 1 ♀ (Malaise val, P. Grootaert).

Een vrij algemene soort, die reeds vroeger uit 10 lokaliteiten was gemeld (Grootaert, 1981), verspreid over gans België. *T. umbrarum* komt in gans Europa voor (Chvala, 1969).

Tachydromia undulata STROBL, 1906

Liège: Sy, 20.V.1948, 1 ♀ (leg. A. Collart, rev. M. Chvala, 1981).

Deze soort werd door Strobl beschreven uit Spanje en later gemeld uit Tjechoslovakië door Chvala (1969). Volgens Vaillant (in litt.) zou deze soort ook voorkomen in Marokko, dit is echter niet bevestigd.

Tachydromia woodi (COLLIN, 1926)

Brabant: Ottignies, 22-29.VIII.1981, 1 ♀ (P. Dessart); Luxemburg: Ethe-Buzenol, 30.VI-18.VII.1981, 1 ♀ (P. Grootaert); Namur: Mozet-Struyeaux, 1.VII.1953, 1 ♂ (A. Collart); Oost-Vlaanderen: Oostakker, 8.VII.1945, 1 ♀ (M. Bequaert).

Een vrij zeldzame soort maar toch bekend uit Groot-Brittannië, Noord- en Centraal-Europa (Chvala, 1969).

Conclusies

Vijf van de elf bovenstaande soorten zijn nieuw voor de Belgische fauna nl. *T. aemula*, *T. costalis*, *T. terricola*, *T. undulata* en *T. woodi*. De bovenstaande lijst is echter nog onvolledig. De aanwezigheid van *T. halterata* en *T. morio* in zowel Groot-Brittannië als Centraal-Europa, wijst erop dat deze soorten ook bij ons voorkomen. Verder zijn *T. halidayi* en *T. acklandi* nog steeds enkel uit Groot-Brittannië bekend. Het is echter niet te voorspellen welke Centraal-Europese soorten tot in onze fauna doordringen.

BIBLIOGRAFIE

CHVALA M., 1969. - Revision of Palaearctic species of the genus *Tachydromia* MEIG. (= *Tachista* LOEW) (Diptera, Empididae). *Acta ent. Mus. nat. Pragae*, 38 : 431-540.

CHVALA M., 1975. - *The Tachydromiinae* (Dipt. Empididae) of Fennoscandia and Denmark. *Fauna Entomologica Scandinavica* 3, 336 p.

GOETGHEBUER M., 1930. - Empidae (Diptères) de Belgique. *Mém. Soc. Ent. Belg.*, 23 : 167-176.

GROOTAERT P., 1981. - *Tachydromia annulimana* MEIGEN, 1822, *T. smithi* CHVALA, 1966 en *T. umbrarum* HALIDAY, 1833 in België (Diptera: Empididae). *Bull. Annls Soc. r. belge Ent.*, 177 : 83-84.

9. De Heer L. VERLINDEN bespreekt hethuidige stand van zaken over de zweefvliegenonderzoek in België en trekt de volgende conclusies :

De Syrphidae (Diptera) van België : soorten, talrijkheid, verspreiding, fenologie

Sedert tal van jaren bestudeer ik de zweefvliegenfauna van België. Door het onderzoek van de collecties in het K.B.I.N., de Landbouwfaculteit van Gembloux, een aantal privé-collecties en door eigen veldwerk, konden meer dan 12000 gegevens bijeengebracht worden over de meer dan 310 soorten die ooit in dit land werden waargenomen. Hoe groot dit aantal ook lijkt, het is onvoldoende in verhouding tot het soortenaantal.

In de eerste plaats zijn er onvoldoende data beschikbaar over de zeldzamere soorten, zodat noch verspreiding noch de vliegtijd met enige nauwkeurigheid kunnen bepaald worden. Van 26 Syrphidae is slechts één vindplaats bekend, 22 andere werden maar op twee plaatsen verzameld, 37 in 3 tot 5 lokaliteiten, 36 op 6 tot 10 plaatsen. Als men daarbij bedenkt dat nog eens 48 soorten slechts van 11 tot 20 vindplaatsen bekend zijn, moet men vaststellen dat meer dan de helft van de Belgische Syrphidae ofwel zeer zeldzaam zijn, ofwel dat onvoldoende veldwerk verricht werd. Het is evenwel mogelijk, dat in diverse verzamelingen nog belangrijk materiaal aanwezig is.

Uit het voorgaande blijkt reeds dat de minder algemene soorten qua verspreiding en fenologie onvoldoende gekend zijn. Maar ook zijn de beschikbare data over de gewonere soorten niet genoeg gespreid in de tijd en vooral in de ruimte. Vroege en late waarnemingen ontbreken vooral uit de streken die verder van de grote agglomeraties verwijderd liggen. Belangrijker is echter, dat in grote delen van het land de gegevens bijna geheel ontbreken : West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen behalve de omgeving van Gent, het gehele noordoosten van Limburg, het Pajottenland en het Hageland, de zuidelijke helft van de Ardennen. Door deze lacunes is het onmogelijk ook voor meer algemene soorten verspreiding en talrijkheid aan te geven. Ook kan geen

indeling in faunistische districten worden gemaakt voor het beeld vollediger is.

Vermits in Groot-Brittannië, Nederland, het uiterste noorden van Duitsland, Denemarken en Zuid Noorwegen reeds gedetailleerde opgaven werden gepubliceerd of op dit ogenblik verzameld worden, zou een betere kennis van de Belgische zweefvliegenfauna het beeld vervolledigen en tot interessante ekologische conclusies kunnen leiden. Ook oudere gegevens zijn welkom, want zij kunnen ons duidelijk maken of bepaalde soorten in teruggang zijn of wellicht al verdwenen.

Alle vindplaatsen van Belgische Syrphidae (met opgave van soort, datum, vindplaats, voor de zeldzaamste soorten ook de biotoop) kunnen mij rechtstreeks worden overgemaakt of via het E.I.S. - centrum te Gembloux. Als er twijfels bestaan over de juistheid van de determinatie kunnen de desbetreffende exemplaren bezorgd worden op het K.B.I.N. (Dr. Grootaert, Sectie Entomologie). Bedoeld worden vooral de soorten van de moeilijke genera (*Cheilosia*, ...) of recent herziene genera (*Pipizella*, *Brachyopa*, *Neocnemodon*, *Sphegina*, *Paragus*, *Sphaerophoria*, ...) waarbij vaak genitalien onderzoek noodzakelijk is, en determinaties van voor ca. 1960 onbetrouwbaar zijn.

10. Aan de hand van een diareeks bespreekt de Heer M. DE MEYER de Pipunculidae van België :

Een inleidende studie der Pipunculidae (Diptera) van België

In het kader van een algemene herziening van de Diptera van België, werd een inleidende studie verricht van de Pipunculidae van ons land. Deze studie bestond uit twee gedeeltes: een faunistisch, taxonomisch gedeelte enerzijds en een ecologisch anderzijds.

In het eerste deel aantal werden een collecties gereviseerd: de collecties van het K.B.I.N. en enkele privé-verzamelingen (Marnef, Michiels en De Meyer).

Daarnaast werden een aantal plaatsen in België bemonsterd door middel van malaisevallen. Deze plaatsen waren Ottignies (leg. P. Dessart) gedurende 1981 en 1982, Turnhout (leg. L. De Bruyn & M. De Meyer) gedurende 1982 (hier werden eveneens uitsluitvallen gebruikt), Ethe-Buzenol (leg. P. Grootaert) gedurende 1981 en Sint Martens-Latem (leg. P. Grootaert) gedurende 1981.

In de Belgische literatuur worden 29 spp. gemeld. Drie soorten (*Chalarus holosericeus*, *Alloneura geniculata* en *Pipunculus ater*) vervallen wegens synonymie.

Daarnaast werden nog twee soorten vermeld die elders in de literatuur niet zijn terug te vinden: *Pipunculus elegans* SCHINER en *Pipunculus pratorum* MEIGEN. Vermoedelijk is hier een vergissing gebeurd bij het citeren van auteursnamen en dan vervallen deze soorten op basis van synonymie. In werkelijkheid worden dus 24 soorten gemeld.

Onze revisie leverde 36 nieuwe soorten op voor de Belgische fauna. Van drie soorten is het voorkomen echter niet zeker omdat de herkomst van de exemplaren niet duidelijk is (plaats op de etiketten onbekend of onleesbaar): *Dorylomorpha incognita*, *Dorylomorpha maculata* en

Eudorylas inferus. Vermoedelijk betreft het hier wel Belgische exemplaren.

Al deze 60 soorten werden besproken qua synonymie, verspreiding in België en elders, en gastheerspecificiteit. Daarnaast werden de eventuele determinatieproblemen besproken en de verschillende bruikbare determinatiewerken met elkaar vergeleken. Deze resultaten zullen binnen afzienbare tijd gepubliceerd worden in artikelvorm.

Het ecologisch gedeelte van de studie werd voornamelijk verricht op drie proefterreinen in een studiegebied in de Antwerpse Noorderkempen, namelijk het voormalig militair domein Dongen te Turnhout. Op twee proefterreinen (twee open velden) werden telkens één malaiseval en drie uitsluitvallen geplaatst. Op het derde terrein (moerasbos) werd enkel een malaiseval geplaatst.

Eerst werd een fenologische studie verricht van enkele algemene pipunculiden. Deze studie is grotendeels gebaseerd op de vangsten van de malaise- en uitsluitvallen in het bovenvermeld gebied.

Daarnaast werd ook gebruik gemaakt van de gegevens uit de vallen die elders in België geplaatst waren (cf. eerste deel) en de data vermeld op de etiketten van de exemplaren uit de collecties. Hierbij werd aangetoond dat *Dorylomorpha xanthopus*, *Alloneura sylvatica*,

Cephalops semifumosus en *Eudorylas subterminalis* bivoltien zijn en dat *Verrallia aucta*, *Verrallia setosa*, *Pipunculus thomsoni* en *Eudorylas zonellus* daarentegen één generatie vertonen per jaar.

Bij *Chalarus spurius* konden geen duidelijke conclusies gemaakt worden. We veronderstellen dat dit te wijten is aan het feit dat deze soort in werkelijkheid een soortcomplex is. Dit is ondertussen bevestigd door dr. Jervis (in litt.), die een revisie maakt van het genus *Chalarus*.

Ook bij *Pipunculus campestris* waren geen duidelijke periodes te onderscheiden maar vermoedelijk is deze soort bivoltien. Er werd daarnaast de soortenverscheidenheid tussen de verschillende proefterreinen in het studiegebied enerzijds en de twee valtypes op

eenzelfde proefterrein anderzijds onderzocht. Een vrij grote disimilariteit werd in beide gevallen vastgesteld.

Deze kon gedeeltelijk verklaard worden door specifieke levenswijze van de soorten. Het grootste probleem hierbij is echter de geringe kennis van deze specificiteit (gastheerkeuze, verpoping, ...).

Uit de verschillende punten werden een aantal conclusies getrokken over de degelijkheid van de malaise- en uitsluitvallen. Een algemene vaststelling was dat er steeds weinig individuen (Pipunculidae) werden gevangen met deze vallen. Dit valt vooral op als we onze aantallen vergelijken met deze van het aantal Chloropidae dat met dezelfde vallen op hetzelfde tijdstip werd gevangen (cf. studie L. De Bruyn).

Voor een fenologisch en faunistisch onderzoek zijn de beide valtypes geschikt maar zeker niet optimaal. Voor een uitgebreider ecologisch onderzoek blijken ze ontoereikend op de wijze dat ze in ons onderzoek zijn gebruikt. Wil men duidelijkere resultaten bekomen, dan moet men ze gebruiken op een grotere schaal en in combinatie met andere methoden.